بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

الحمدللہ کہ کتاب بنام

بلوچیء اوّلی کتاب

زھگانی

نبشتہ و ترتیب

الحاج مولوی خیر محمد بلوچ ندوی

پیشی استاذ مدرسہ تعلیم الاسلام کراچی

ناشر:- مکتبۂ سوغات غریب آباد

نوالین محراب خان روڈ۔ لیاری۔ کراچی

چاپ بوت

دومی بر- یک ھزار- کل حقوق محفوظ - قیمت ۵ کلدار

رگامُ

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

الحمد للہ کہ کتاب بنام

بلوچیءِ اوّلی کتاب

(زہگانی)

نبشتہ و ترتیب

الحاج مولوی خیر محمد بلوچ ندوی

مُدیر ماھنامہ سوغات

ناشر

مکتبہ سوغات، غریب آباد، نوالین

محراب خان روڈ۔ لیاری، کراچی ۲

دومی بر: یک ھزار (کل حقوق محفوظ) قیمت ۵ کلدار

کتابت: رگام بلوچ

ضروری اینجار

انشاء اللہ ھمے پدءَ جہلءِ کتاب لوٹ ءِ چھاپ و شِنگ ءَ رندوانوکانی خدمت ءَ پیش کنگ بنت

۱ بلوچیءِ اوّلی کتاب۔ پہ اوّلی جماعتءِ زھگان

۲ بلوچیءِ دومی کتاب۔ پہ دومی جماعتءِ زھگان

۳ بلوچیءِ سومی کتاب۔ پہ سومی جماعتءِ زھگان

۴ بلوچیءِ چہارمی کتاب۔ پہ چہارمی جماعتءِ زھگان

۵ بلوچیءِ پنچمی کتاب۔ پہ پنچمی جماعتءِ زھگان

۶ اردو بلوچی بول چال پہ زھگان و بالغان

****

اوّلی بر یک ھزار

شِنگ بوگءِ سال ۱۹۷۸ء

قیمت ۵ کلدار

کتابت رگام بلوچ

دومی بر یک ھزار

شنگ بوگءِ سال ۱۹۸۵ء

مطبوعہ المخزن پرنٹرز کراچی

پیش گال

اچ خدائے پاکءِ فضل و کرمءَ مزوچی ماوتی جارءِ ردءَ بلوچیءِ اوّلی کتابءَ شنگ کنگءَ این، کتابءِ وانگءَ رند بلوچیءِ ددزواہ وت اندازہ جت کننت کہ اِے سبقانی ترتیب و نبشتہ کنگءِ تہا چنکیاس محنت کنگ بوتگ۔

کتابانی اِے ردکہ اَچ قاعدہءَ شروع بیت و تان پنچمی کتابءَ ہلاس بیت پہ ھمے نیتّءَ نبشتہ بیگءَ انت کہ اِے کتاب سرکاری و غیرسرکاری بُنداتی مدرسہ آنی تہا درسی کتابانی حیثیتءَ مان بلوچستان و ایندگہ بلوچی علاقھاں منظور کنگ بہ بنت تاکہ بلوچ زھگءَ راہم اِے حق برسیت کہ آوتی بُنی تعلیمءَ مان وتی ماتی زبانءَ حاصل کنگ بتون ایت۔

مرے کتابءَ کوشست ہمے کنگ بوتگ کہ ایشیءِ لوز و ردانک ہنچوش ترتیب دیگ بہ بنت کہ وانندہ اَچ آسانءَ دیم پہ گرانءَ بروت، وپدا آوتی کوپگانی سراچ وڈءِ گرانی ہم محسوس مکننت۔

اے جبر و اظاہر انت کہ اِے درسی کتابانی نبیسگءِ مسترین

مقصد بلوچی زبانءِ دیمروی وبودناگی اِنت۔ بلے اِے بابتءَ دو جبرانی نیمگءَ خصوصاً دل گوش گور کنگ بوتگ کہ چہ لشیان یکے ہمیش اِنت کہ سبقانی ترتیب دیگءِ وہدءَ ھوردیں زھگانی تبءِ لحاظ دارگ بوتگ ہمیشیءَ مزن بٹ وپولءَ رند ہمک وڑءِ سبق ماں کتابءَ شامل کنگ بوتگ اَنت۔ ودومی جبرایش اِنت کہ کتابءِ تہا ہنچشیں سبق اوار کنگ بوتگ اَنت کہ چہرے سبقانی برکتءَ گونڈیں زھگانی ذھن دینءِ نیمگءَ بلیٹ اِیت و آیانی دل ہنچوش گواھی بدنت کہ آیانی کامرانی ورستگاریءِ راز مرے جبر اِنت کہ آ اسلامءِ پیش داتگیں رہ بندانی سرا عمل کنانءَ وتی زندمانیءَ بگوازین اَنت

اِے کتاب یقیناً چو شروڈول دارنہ بوتگ اَت اگن واجہ غلام فاروق بلوچ ایم۔ اے وواجہ حبی آر مُلّاءِ قیمتی اِین سروسوج منا راحاصل مبوتین آتنت۔ خدائے پاک اِے واجہانءَ جزائے خیر بدنت وبلوچیءِ زیات خدمتءِ توفیق اِش ہم بدنت۔

دعا اِنت کہ خدائے پاک منی اِے آدنائیں کوششتءَ قبولیتءِ شرف بہ بخشیت وپہ بلوچیءِ دیم رویءَ راھانءَ پچ بکنت تانکہ بلوچی ہم ہم رِدگہاران بہ بیت

ماں اوّلی کتابءَ ۵۵۰ لوزانی کساسءَ نوکین لوز آوار کنگ بوتگنت کہ چہرے لوزان نہ ایوکءَ زھگ فائدہ

گیپت کن اَنت بلکیں رُستگیں وانوک و غیر بلوچیں مکتبی ہم گون شتریءَ فائدہ زرت کننت۔ البتّہ کمتّیں دل گوشیءِ ضرورت اِنت۔ ماں بلوچی قاعدہءِ ہمے وڑءَ نز ۴۵۰ لوز شامل کنگ بوتگنت، چہرے حسابءَ چوش بگش کہ وانوکءَ دَرنیگہ نزیک ہزار لوزانی وانگ و نبیسگءِ کارءَ دربُرتگ اگن زبانزانت اَچ وتی بے بہائیں سروسوجان منا را شرف دار کننت سروچمّان اِنت تانکہ دومی رندءَ کتاب شرترد بہتر بہ بیت۔

خیر محمد ندوی نادر بلوچ

کراچی بشنبہ، ۹ر محرم الحرام سنہ ۱۳۹۸ھ
۲۰ر دسمبر سنہ ۱۹۷۷ء

بسم اللہ الرحمن الرحیم

سبق ۱ حمد

وسپے ترا کنان خدایا
حمدے ترا گشان خدایا

اڈ کتگ تو کلّین جہان ءَ
توسیپ ترا دیان خُدایا

شان انت تئ بُرز و بالا!
ہمُک کنت درشان خدایا

توے اعلیٰ و منان ادنیٰ
شکر ءَ - تئ گران خدایا

اے زمین ءَ گرتگ و دی تو
ہم نیلین آسمان خدایا

زمیں اِنت جاگہ سجدہ ءِ
سجدہ ترا کنان خدایا

عرض اِنت گون تو ہردم ءَ
ببر راہِ نیکان خدایا

نیکی ءِ راہ انت تئ راہ
اے راہ ءَ بگندان خدایا

نادر ءَ بدہ سوب نیکی ءِ

جہل ءِ لوزاں ءَ گون ھجّی ءَ بوان و یات بکن ایت :-

خدا - وسپ - حمد - توسیپ - شان ، زمین
سوب - کنان - گشان - دیان - درشان - گران - نیکان
گندان - قربان - اعلیٰ - ادنیٰ - بالا - بُرزنہ - آسمان -
راہ - عرض - ہردم - شکر - جہان -

نوکین لوز ۲۵

سبق ۲

سہ حرفی لوز

دوا - روا - ترا - حیا - شما - منا
وام - نام - شام - جام - گام
گرم - نرم - شرم - جرم - پشم

زُوت ۔ توت ۔ ہوت ۔ سوز ۔ نور ۔ حور ۔
لوپ ۔ روپ ۔ کوپ ۔ چوپ ۔ بوپ
نوک ۔ روک ۔ گوک ۔ ڈوک
ہور ۔ مور ۔ کور ۔ دور ۔ شور ۔
کار ۔ مار ۔ گار ۔ جار ۔ دار ۔ ھار ۔
بِیت ۔ رِیت ۔ سیت ۔ دیت ۔
بَیل ۔ ھَیل ۔ رَیل ۔ مَیل ۔ کَیل ۔ سَیل

ریل روت ۔ منی بیل زُوت کیت ، ھَور نہ گوُارِنت سیت لوٹے کار بِکَن ۔ ھیل ءَ وتی شَرّ بکَن ۔ کارءَ گوُن وَتی دلءِ میل ءَ بکَن ، گوشت ءَ کیل بکَن ، دُور سرین کورءَ مدار ، نوک کیسگ ءِ وام ءَ مزور ۔

ھِل ءِ لوزان ءَ گوُن ھجّیءَ بوان ویات بکن ایت :۔
حیا ۔ دوا ۔ چوپ ۔ کوپ ۔ شام ۔ گرم ۔ شرم
سیت ۔ دیت ۔
گوک ۔ ڈُوک ۔ روک ۔ کور ۔ مور ۔
ھیل ۔ ریل ۔ کَیل ۔ سَیل

نوکین لوز ۵۲	جملہ دربرتگین لوز ۷

سبق ۳

قادو ۔ لِیمبو ۔ تمبو ۔ بمبو ۔
شادو ۔ قابو ۔ چاقو ۔ رادو ۔ دادو ۔ بابو ۔
کریم ۔ رحیم ۔ یتیم ۔
روان ۔ وران ۔ دیان ۔ جنان ۔ کنان ۔ بیان
گران ۔ مران ۔

بالا۔ بُرزا۔ مارا۔ اعلےٰ۔ ادنیٰ۔ جاویٰ۔

مالک۔ خالق۔ قادر۔ کارچ۔ نصیب۔ جبیب

ٹھگین شادو۔ تیزین چاقو۔ ترپشین لِمبو۔

دراجین بمبو۔ شرّین تمبو۔ من روان و وتی

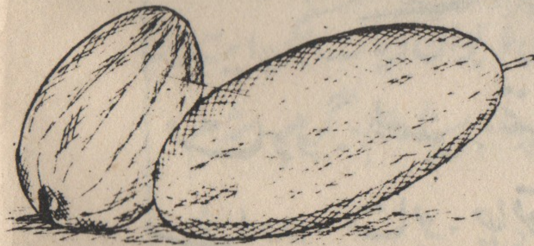
کِشک ءَ گران۔ خدا مئے خالق و مالک اِنت۔

آئی ءِ شان اعلےٰ و بالا اِنت۔ مڑیہ ہمائیءَ کہ

پرتو مِریت۔ ربّ ءِ شکرءَ گِر کہ ربّ پہ تو

سکّ مہربان بیت۔

> جھل ءِ لوزان گون ھجّیءَ بوان و یات بکن ایت:۔
>
> قابو۔ چاقو۔ ٹھگّین۔ شرّین۔ مہربان
>
> نصیب۔ مالک۔ دَراج۔ خالق قادر۔ سکّ
>
> | جملہ دربرتگین لوز ۱۰۴ | نوکین لوز ۲۷ |
> |---|---|

سبق ۴

دانا۔ ورنا۔ گرما۔ سردا۔ دنیا۔ خرما۔ سُرنا۔

جامگ۔ حامگ۔ رامگ۔ ساٹگ۔ کوپگ۔ چوپگ

درزی۔ سردی۔ گرمی۔ [illegible]

سُرمہ۔ سُجدہ۔

دلوک۔ جنوک۔ وَروک۔ پُلوک۔ بروک۔ گِروک۔ رٹوک۔

وَرنا کجا شُت۔ آدانائے۔ اِے سُرنائے۔ گرما و سردا

وشّین ننیگ اَنت۔ شال کوٹ ءِ سردی منانہ ساچیت۔

حامگ دِرتگ۔ حامگ نِشتگ۔ گنوک وَپتگ۔ دلپُلّ

کپتگ مَردءَ گل زُرتگ وَت رپتگ و دُزّ اِی ھِشتگ۔

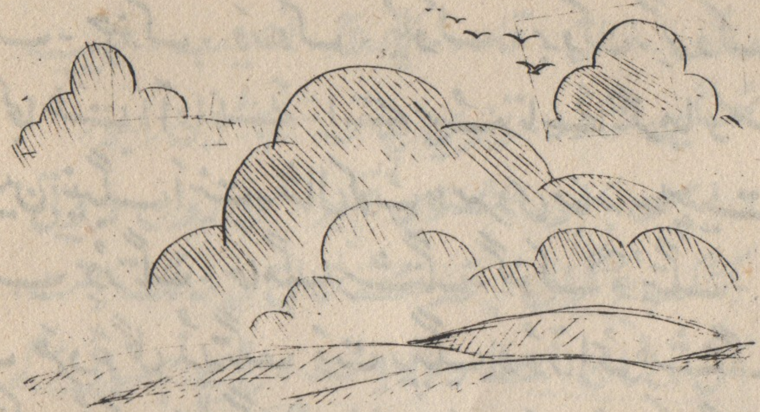
منی پیلگ رٹوک ءَ بُرتگ۔ راھی پشت ءَ پُش کپتگ۔

مَرد ہما اِنت کہ وتی برات ءَ ہم کوپگ بیت۔ بندہ سُجدہ کنت

دلی ربّ ءَ اَچ وت ءَ راضی کنت۔ کرگ ءِ تاک زھر اِنت۔

> جھل ءِ لوزان ءَ گون ھجّیءَ بوان و یات بکن ایت:۔
>
> دنیا۔ خُرما۔ ورنا۔ دانا۔ درزی۔ گرمی۔ بندہ۔
>
> سُجدہ۔ سُرمہ۔ کرگ۔ تاک۔ پلوک۔ رٹوک۔ ساچگ
>
> | جملہ دربرتگین لوز ۱۳۵ | نوکین لوز ۳۱ |
> |---|---|

سبقءِ ۵

جنبر

جاهِل. کاہِل ۔ حاصِل ۔ عاقِل ۔ غافل۔ مَلمل۔ جنگل۔
کنٹگ ۔ رَپٹک۔ سپٹگ۔ زانگ ۔ نالگ ۔ روپگ ۔
عَالِم ۔ ظالِم ۔ حاکم ۔ قاسم ۔ موسم ۔
مادر۔ دختر ۔ جنبر ۔ زیور منبر۔ قمبر۔
بانُک ۔ مُنشی ۔ مطلب ۔ مقصد۔ صاحب۔ نماز
لوگِ ءِ روپگ۔ گنوک ءَ رَپٹگ ۔ چُکّ ءِ سَپٹگ ۔
کَہُداءِ زانگ ۔ ظالم ءَ تَلُو سگ ۔ بانُک ءِ سہت وزیور۔
جاھِل ءَ صد کاریگر ءِ زور مان اِنت ۔ کپوُت وتی نالگ ءَ
بھلّ۔ ململ تنِکّین گُدءَ گشنت ۔ حاکم منشی ءِ مطلب ءَ
سَرَیدِ بُوت ۔ دختر وتی مادرءِ گورءَ شُت ۔ مروچان سردی
ابر دیان اِنت ۔ عالمءِ وعظءَ گوش دار ۔ کاهلءَ کِس...

دولت ءَ داریت ۔ قمبر دیوان ءِ سپاہ اِنت ۔ لوگ ءِ
بانک نماز وانگءَ اِنت ۔

مسیت ءِ منبر

جہلءِ لوزان گوں ہیجیءَ بوان دیات بکن ایت :—
عاقِل ، غافِل ، کاہِل ، روپگ ، رَپٹگ ، سپٹگ
سہت وزیور ، جنبر ۔ منبر ۔ کاریگر ۔ تنّک مروچان
دیوان ۔ سپاہ ۔ نماز

جملہ دربرتگین لوز ١٦٧	نوکین لوز ٣٢

سبق (٦)

پنج حرفی لوز

گرماک ۔ حُرماگ ۔ سُرنیگ ۔ پولِنگ ۔

درمان ۔ بولان ۔ طوفان ۔ حیوان ۔ نادان ۔ مہمان ۔ قُربان ۔
تاوان ۔ نریان ۔ مکران ۔ بازار ۔ بانور ۔ بَہادُر ۔ بدنام ۔
انگور ۔ افسوز ۔ اِسپیت ۔ دِیوال ۔ گوازی ۔

گرماگِ ءِ موسم ۔ تھلین درمان ۔ بولانِ ءِ گور ۔
مہمان مَڑاہ دارین ۔ نریان ڈول دارین ۔ شال کوٹ ءِ انگور ۔

مکران ءِ گرماگ ۔ بانورِ ءِ حُبّل ۔ بازارِ ءِ ترّو گرد ۔

لیب و گوازی ءِ میدان جُوان پراہ اِنت ۔ بَہادُر ہما اِنت
کہ تاوان گِشِّیت و نام درکاریت ۔ مَرد پہ نام ءَ مِریت ۔
و نامَرد پہ نان ءَ

جھل ءِ لوزان ءَ گون ھجّی ءَ بوان و یات بکن ایت:-
حرماگ ۔ سُرنیگ ، پولنگ ، درمان ، تاوان ، بازار ۔ بانور ۔
بہادُر ، نریان ، دِیوال ، میدان ۔ گوازی ۔ ڈول دار ، مڑاہ دار ۔

نوکین لوز ٣٠

جملہ دو بزنگین لوز ١٩٧

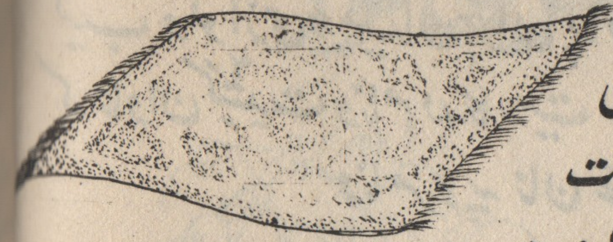
سبق ۷

پچیلے

خزانہ ۔ زمانہ ۔ قاعدہ ۔ فائدہ
فیصلہ ۔ حدیرہ ۔ ملامت ۔
جماعت ۔ ضمانت ۔ تجارت ۔
سلامت ۔ دُزمنی ۔ دولتی ۔ حلوتی ۔
دَلوتی ۔ براتی ۔ پراھی ۔ قالین ۔ نفانود ۔
دستور ۔ بالِشت ۔ رہ بند ۔ دربار ۔
بَرْوَرِد ۔ سپارش ۔ عاقبت ۔ قیامت ۔ درشان ۔ دولتی خزانہ ۔

زمانہ ءِ بے مِھری۔ شاہی دربار۔ درویش ءِ حدیرہ۔
دستوری راہ ورہ بند۔ راجانی دژمنی سرانی گاری۔

قالین

داناہما اِنت کہ اَچ وتی
عاقبت ءَ غافل نہ اِنت
زھگانی بُنی کتاب ءَ قاعدہ
گشنت۔ قیامت ءَ کسی سفارش
کار نہ دنت۔ قالین ءَ مالدار کارمرز کننت۔ نیکانی رندگیری
ترا فائدہ دنت۔

جھل ءِ لوزان ءَ گون ھجی ءَ بوان وبات بکن اینت :۔
قاعدہ۔ فائدہ۔ فیصلہ۔ حدیرہ، سلامت
ملامت۔ دژمنی، حلوتی۔ دستور۔ رہ بند،
دربار۔ برورد۔ قیامت۔ عاقبت۔ درشان۔

نوکین لوز ۳۰ | جملہ در برنگین لوز ۲۲۷

سبق ۸۔ شش حرفی لوز

پشومان۔ زمستان۔
قلم دان۔ پریشان۔
مہربان۔ امتحان۔
سوداگر۔ پائدار۔
اختیار۔ شاہ زور۔
دین دار۔ ناداری۔ بربادی۔ نامردی
کمزوری۔ سرداری۔ کانپول۔
پھاپول۔ راہ گول۔ سرم ساد۔ خداُبند۔ سالونک۔ مال دار
ڈول دار۔

غریب ءِ ناداری۔ سوداگر ءِ پشومانی۔ شاہی ءِ نامردی۔
میر ءِ کمزوری۔ راج ءِ بربادی چارکی ءِ دین داری۔

میر مروچی ناراحت اِنت۔ چیرا عید زمستان ءَ کپیت۔

استاذ منی سراباز
مہربان اِنت۔ دنیا
ہیچ کس ءَ پائدار نہ بیت۔

شہ مال دارءِ غریب پانصد سال پیسر مان جنّتءِ رَوت
شیرک وَت مزن راہ گول ئے۔

جُہلءِ لوزانءَ گون ھجّیءَ بوان و یات بکن ایت:
قلم دان۔ دیندار۔ سردار۔ ڈول دار۔ مال دار
سَرم ساد۔ سالونک۔ سوداگر۔ راہ گول۔ غریب
استاذ۔

نوکین لوز ۲۷	جملہ دربرتگیں لوز ۲۵۴

سبق ۹

هفت حرفی لوز

زمین دار۔ نمبردار، پیداوار۔ امیت وار۔
ناراحتی۔ دوزواھی۔ کم سردری۔ بے زانگی۔ روژنائی۔ نادراھی
نبشتانک۔ اِسپنتان۔ پاکستان۔ خانِ اعظم۔ میر بلوچ۔
بادشاھی۔ قندھاری۔ سیستانی۔

زمین دارءِ دوزواھی پہ مُلکءَ باز جوان انت۔
نمبردارءِ بے زانگی بماتاوان انت۔ امیت وارءِ نبشتانک

میر بلوچ

...سک بگوان انت۔ واجہءِ ناراحتی
...راںءَ تاوان انت۔ اِسپنتان
...اظمءِ ڈڈ من انت۔ پاکستان مئے
...روژنائیں وطن انت۔ اے شال
...کوٹءُ قندھاری بازار انت
...خانِ اعظمءِ دستاربندیءِ
رسم ڈی مان شاھی بازارءِ
...ھیبتءَ اداکنگ بوت۔

جُہلءِ لوزانءَ گون ھجّیءَ بوان و یات بکن ایت:
نبشتانک۔ پاکستان۔ اسپنتان۔ میربلوچ۔
روژنائی۔ نادراھی۔ دوزواھی۔ بے زانگی۔

نوکین لوز ۱۸	جملہ دربرتگین لوز ۲۷۲

سبق ۱۰

خدا

خدائے پاک مئے ربّ انت۔ ماراھمائیءَ پیداکرتگ۔
اے پراھسن زمین۔ اِے نیلین آسمان۔ اے بُرزین کوہ۔

اِے روچ ۔ اِے ماہ ۔ اِے اِستار ھم خداءِ پیدا کُتگ اَنت

مچ

زمین ءِ سرا ماہابان
بندین ۔ و ما آئی ءَ
ما نِندین ۔ ھمے ڈول ءَ
ما زمین ءِ سرا کِشت
و کشار کنین ۔ مچ و
دِرچک کِشِین و دِگہ دِگہ
کار و بار کنین ۔ شہ آسمان ءَ ھور
گوارِیت ۔ شہ ھور ءَ ملک آباد بیت ۔
مردم وَش نود بَنت و دَلوٗت سیرلاپ
بنت ۔ اَچ روچ ءِ روژنائی ءَ دنیا رُوژنا بیت و تہاری گار
بیت ۔ ماں روچ ءِ روژنائی ءَ مردم وَتی وَتی کاران ءَ کن اَنت
رُوچ وَھدے کہ اِیر رَوت تہاری ماں شان اِیت و شپ بیت
شپ ءَ مردم و دِگہ کل مخلوق واب و آرام کن اَنت و صُبح ءَ
پدا وَتی وَتی کاران سرگرنت ۔ ماہ اِستار شپ ءَ ظاہر بَنت ۔ شہ اوّلی
شپ ءِ لوک ءَ ماہ ءِ اوّلی روچ حساب بنت ۔ اوّلی شپ ءَ
نوک بُندر ءَ کسان اِنت بلے کم کم ءَ آمزن بیت ، دانکہ

پہارده ءِ شپ ءِ نوک بازمزن و سک روژنا بیت ۔
ھمے ڈول ءَ ھور گوات ھم خدائے پاک ءِ داتگین
نعمت اَنت ۔ وھدے کہ ما خدائے پاک ءِ داتگین نعمتان ءَ کارمرز

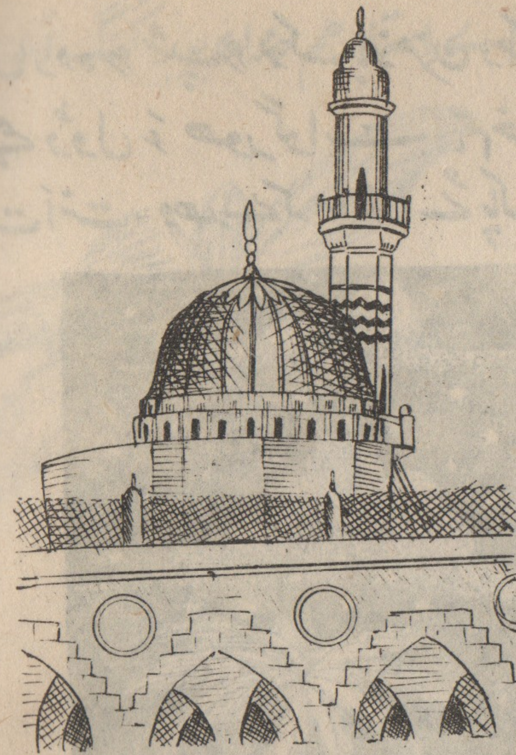
بکنین ۔ مارا باید اِنت کہ خدائے پاک ءِ شکر ءَ بگرین و آئی ءِ
شہ وَت ءَ راضی بکنین ۔

جہل ءِ لوزان ءَ گون ھجّی ءَ بوان و یات بکن اِینت :۔
روچ ۔ اِستاد ، ماہ ، کشار ۔ درِچک ، ھور ، کسان
مزن ۔ پاک ۔ گوات ، نعمت ، کارمرز ،

نوکین لوز = ۲۰	جملہ در بزتگین لوز ۲۹۲

سبق ۱۱

آخری نبیؐ

مئے نبیؐ واجہ محمد صلی اللہ علیہ وسلم خدائے پاکءِ دیم داتگین آخری و گڈّی نبیؐ اِنت، کہ آ پہ کلّین مخلوقءِ سروسوچ کنگءَ دیم دیگ بُوتگ۔

واجہ پیغمبرءَ چہل سالءِ عمرءَ نبوتءِ منصب حاصل بُوت خداءِ حکمانی روءَ واجہءَ وتی دعوت و تبلیغءِ کارءَ جوانیءَ انجام دات۔ مخلوقءِ سروسوچءِ خاطرءَ شپ و روچ سکّ محنت کُرت۔ دانکہ ۲۳ سالءِ کمّے مُدّتءَ نزّیک لکھ و بیست و پنج ہزارءِ شمارءَ مردم مان عربءِ سرزمینءَ مسلمان بوتنت۔ آ مردمان کہ واجہ پیغمبرءَ را چمّانءَ وت دیستگ و اسلام اِش قبول کرتگ آیانءَ "صحابہ" گُشنت۔ واجہءَ مردمانءَ خداءِ حکمانی سروسوچ اِے ڈولءَ دات کہ:-

"اللہ یکّ ایت، وتی ہمائیءَ وتی مالک و پیداکنوک بزان ایت پاکیزگی و پلگاری اختیار بکن ایت و روچے پنچ وھدءَ نمازءَ بوان ایت علمءَ دربرایت کہ علم انسانءِ دلءِ چمّانءَ پچ کنت۔ مات و پتءِ ادب بکن ایت۔ یک دگرءَ را کُمک بدئیت۔ گون کَسّانءُ دوان گون شفقتءَ پیش بیائیت۔ چُشّین کارے مکن ایت کہ چرے کارءَ کسےءَ را رنج یا تاوان برسیت۔ نیکین عمل بکن ایت و نیکین کارانءَ شنگ و تالان بکن ایت۔ اگن واجہ پیغمبرءِ پیش داشتگین حبرانی سرا ما عمل بکنین تہ اللہ پاک اَچ ما راضی بیت و ما را قیامتءَ مان وتی جنّتءَ جاگہ دنت۔ و ہرکَس کہ خداءِ پیش داتگین حبرانی سرا عمل نہ کنت خدا چرائیءَ نارضا بیت و آئیءَ مان جہنّمءِ نارءَ دور دنت۔

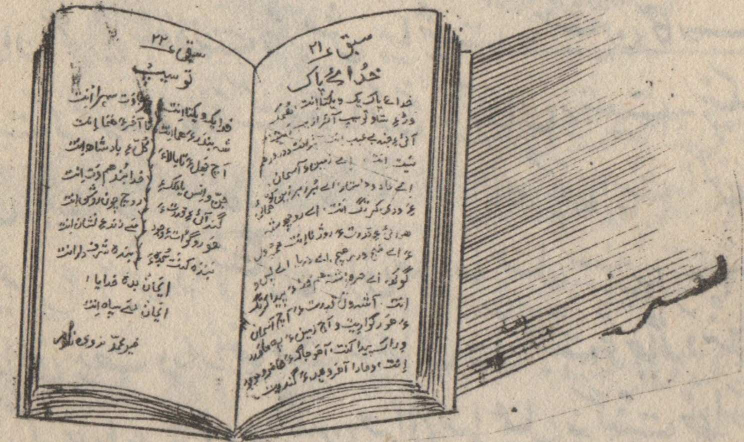
جہلءِ لوزانءَ گون ہِچّیءَ بوان و یات بکن ایت:

نبیؐ۔ گُڈّی، سروسوچ، نبوّت — منصب، دعوت، تبلیغ، مسلمان۔ شفقت، رنج۔ تاوان۔ عمل۔ جنّت۔ قیامت۔

نوکین لوز ۱۸	جملہ دربرتگین لوز ۳۱۰

سبق ۱۲ٔ

منی کتاب

اِے منی کتاب اِنت، اِے اوّلی جماعت ءِ کتاب اِنت منی کتاب منا راسکّ باز دوست بیت پرچیا کہ اِیشی ءِ تہا شرّین، شرّین گپ و رَپ اَنت و چہرے گپّ و رَپّی جہران مئے علم زیات بیت و پدا اَچ شرین جہران مئے دل ءِ چمّ روژنا بنت و ما شرّ و گندءِ میانجی ءَ فرق ءَ زانت کنین۔ اچ شرّین جہرانی برکت ءَ انسان نیکین کار کنت و آچ نیکین کاران خدا راضی بیت و ہر کس خداءِ رضاءَ حاصل بکنت آکس کامیاب و رستگار بیت۔ اَچ بدین کاران اِنسان بدراہ و گم راہ بیت و گم راہین انسان

شہ خداءِ رحمتان زِ بہر بیت و ہر کس شہ خدائے پاک ءِ رحمتان بے نصیب بوت۔ تہ گڈا یقین بکن ایت کہ آئی ءِ جگہ مان دوزخ ءَ اِنت۔ دُعا اِنت کہ خدائے پاک مارا نیکین عمل ءِ سکین بدنت و اَچ بدین عملان مارا بِرکّینیت و مئے حفاظت ءَ بکنت

جہل ءِ لوزان ءَ گون ھجّی ءَ بوان و یات بکن ایت :-

جماعت ، اوّلی۔ شرّین۔ گپ ورپ ،

علم۔ زیات۔ میانجی۔ فرق ، رضا ، حاصل

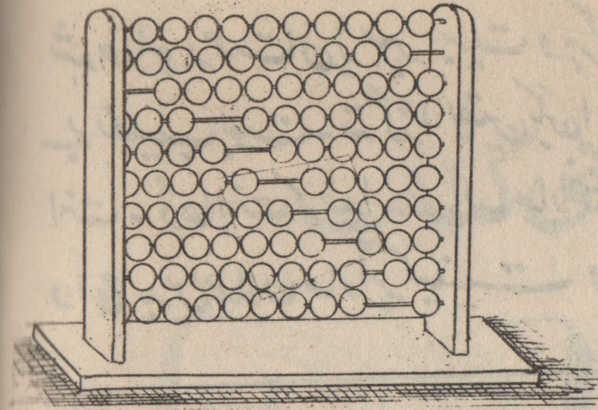
کامیاب ، رستگار۔ بدین۔ گم راہ۔ دوزخ

حفاظت۔ برکت۔

نوکین لوز ۱۹	جملہ در بزنگین لوز ۳۲۹

سبق ۱۳

نوکین تام

پیش دار

یک دو یک دو	دز رو دز رو
سہ چار سہ چار	سر مچار سر مچار
پنچ شش پنچ شش	زر بکش زر بکش
ہفت ہشت ہفت ہشت	کے برگشت آ برگشت
نہ دہ نہ دہ	گر زہ گر زہ

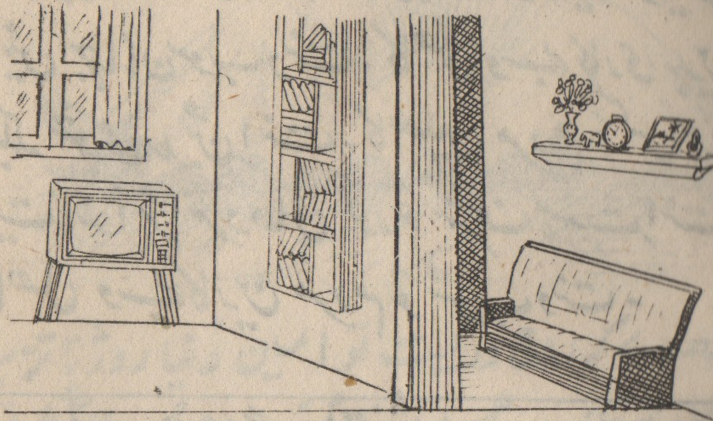
جہلءِ لوزانءِ گون ہچّیءِ بوان دیات بکن ایت:

دز۔ زز۔ گو۔ یک۔ دو۔ سہ، شش،
کے۔ نہ۔ دہ، چار۔ پنچ۔ ہفت۔ ہشت
بکش، مچار۔ بورگشت۔

نوکین لوز ۱۴	جملہ دربرتگین لوز ۳۴۳

سبق ۱۴

دلپسّلءِ بان

اِے دلپسّلءِ بان اِنت۔ مان اِے بانءَ دو اُتاک انت۔ مان یک اُتاکےءَ دِلپسّل وَت نندوک انت و مان دُومی اُتاکءَ آئیءِ مات وپت نِندوک انت۔ اِے بان سک صاف و پلگار انت۔ دُلپسّلءِ مات ہر روچ اے بانءَ صاف و پلگار کنت و روپگ جنت۔ بے شک بانءِ پلگاری یک شرّین و جوانین جہرے ایت۔ دِلپسّلءِ بانءِ چپّ و چاگردءَ دگہ بازین بان ہست انت اے گلّین بانانی تہا پوریات گرجاہ مِنندانت کہ اِے

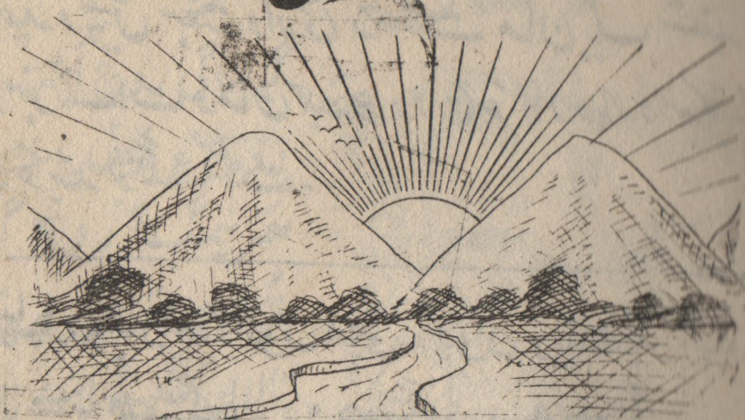
کلّ مان کارجاهان کار کَنَنْت و وَتی زندءَ گوازیننت دلپل ءِ جند هم یک پوریات گرے ایت و آهم مان کارجاه ءَ کار کَنت، کار و محنت کنگ یک شرّین حبرے ایت۔ کار و محنت کنوک ءَ خدا دوست داریت و آیان ءَ مان هر دو ئیں جهانان سوب دنت۔ کاهلی و بے کاری بدیں حبرے ایت بلکه شومی ءِ بُن اِنت۔ کاهلین مردم ءَ کس دوست نه داریت نه آئرا مردمانی گورءَ شرف هست اِنت و نه خدا کاهل و بے کارین مردم ءَ سوب دنت۔

جهل ءِ لوازان ءَ گون هچّی ءَ بوان و بابت بکن اینت:۔
دِلپُدّ، بان، حبر۔ شرف، بن، شومی، آماک، هماف، پلگار۔ چپ و چاگرد۔ کارجاه۔ نندوک۔ پوریات گر، جاه منِنْد۔ بدین۔

نوکین لوز ۱۵	دربرتگین لوز ۳۵۸

سبق ۱۵

روچ

دهدے که روچ درکیت نو امین دُنیا روژنا ترّیت و تہاری گار بیت، همے روژنائیءَ مردم رُوچ گُشنت۔ مردم مان روچ ءِ روژنائیءَ کاروبار کَنَنت، هفت روچانی یک هفتگے بیت۔ چارده روچانی دو هفتگ بنت۔ بیست و یک روچانی سه هفتگ بنت و بیست و هشت روچانی چار هفتگ بنت۔ هفتین روچانی نام اِیش اَنت:۔

شنبه۔ یک شنبه۔ دو شنبه۔ سه شنبه۔ چار شنبه پنج شنبه۔ جمعه۔ جمعه ءَ را آدینگ هم گُشنت۔

مروچان مئے ملک ءَ هفته واری رخصت جمعه ءِ روچ ءَ بیگ ءَ اِنت۔ سرکاری دَپتر وایندگه کاروبار جمعه ءِ روچ ءَ بند بنت، تانکه مردم گون دِل جمی ءَ جمعه ءِ نمازءَ ادا کن اَنت

ھمے ڈول ءَ پنچ شنبہ ءِ روچ ءَ کاروبار و سرکاری دپتر نیم روچ ءَ بند بنت ۔

چد و پیش ہفتہ واری رخصت مان یک شنبہ ءِ روچ ءَ بوتگ ات و مان جمعہ ءِ روچ ءَ کاروبار و سرکاری دپتر نیم روچ ءَ بند بوتگ اَنت ۔

جھل ءِ لوزان ءَ گون ھجّی ءَ بوان و یات بکن اِیت :
وھدے ۔ ھفتگ ۔ دو ھفتگ ۔ سہ ھفتگ ۔ چار ھفتگ ۔ شنبہ ۔ یک شنبہ ۔ دو شنبہ ۔ سہ شنبہ ۔ چار شنبہ ۔ پنچ شنبہ ۔ جمعہ ۔ آدینہ رخصت ۔ دل جمی ۔ نیم روچ ۔

نوکین لوز ۱۶ — جملہ دربُرتگین لوز ۳۷۴

دہقان لشکو

گرماگی روچ اَنت ۔ نیم روچ ءِ وَھدِ اِنت ۔ ھر نیمگ ءَ روچ گوں تُرندی ءَ وتی برانزان تالان کنگ ءَ اِنت ھر کس ھمے شوھاز ءَ اِنت کہ وتی جند ءَ شہ روتاب ءَ بر کّبینیت ۔ جنگان مان درچکانی تاکان پناہ گِپت ۔ جناوران سائیگانی چیر ءَ شُت و نِشت اَنت مردم مان وتی لوگان رفت اَنت ۔ کِشارانی نیمگ ءَ سر ءَ لِک بکن و بچار کہ دہقان لشکو مان روتاب ءَ ھم کار کنگ ءَ اِنت ۔

لشکو ہمک روچ صُحبءَ ماھلاّ پاد کیت ۔ آوتی کاریگرانءَ زُوریت و ڈگارءِ سرا کیت ۔ آ توامین روچءَ کار کنت زمینءَ ننگار کنت ۔ مان زمینءَ تُخمان چنڈیت ۔ ڈگارءَ آپ دنت ۔ تُخم تُرک انت و تج بنت و چونہالءَ مزن ترّنت و ھوش کارنت لشکو چراھانی گندگءَ باز گل بیت و خداءِ شکرءَ گریت ۔ ھوش غلّہ کارنت ۔ کمّین روچءَ پدُ غلّہ پُختہ بیت ۔ لشکو آئیءَ رون مُوش کنت ۔ کمّین غلہ مان وتی لوگءَ پہ وتی و وتی چکّانی توشگءَ ایر کنت و کمّین غلّہ ماں نہادیءَ راھی کنت تا نکہ دگہ کس آیانءَ پہ بہا بزُورنت ۔

دھقان لشکو شرّین مردے ایت ۔ توامین دھقان شرّ انت کہ آ کار کننت و دُراہ آیانی کارانی بَرَوَردءَ ورانت مارا لازم اِنت کہ دھقان لشکوءِ قدر و شرفءَ بزانین بے شک واجکارین لشکو مزن ستا و توسیپ کرزایت

جھلءِ لوزانءَ گون ھجّیءَ بوان و یات بکن ایت :-
گرماگی ۔ روتاپ ۔ ترندیءَ ۔ شوھاز ۔ تاکان ۔
سائیگان صُحب ماھلاّ ۔ ھوش ۔ روش ۔ نہادی

نوکین لوز ۱۳	جملہ دربرتگین لوز ۳۸۷

سبق ۱۷

نماز

خداءِ دینءِ سپاہ اِنت نماز — نجاتءِ بے شک راہ اِنت نماز
راہِ خداءِ رونق اِنت نماز — شانِ مومنءِ سپاہ اِنت نماز
قبول اِنت سردارِ دو جہانءَ — منی چمّءِ سارتی اِنت نماز
نماز اِنت مومنءِ دلءِ قرار — لاریب خیر العمل اِنت نماز
مان نماز اِنت روزیءِ برکت — رحمتان ترّا آروک اِنت نماز
نماز اِنت دلءِ زنگءِ روپوک — جسم و جانءِ پاکی اِنت نماز
نماز انت رضاءِ خداءِ آروک — مان جنّتءَ بروک اِنت نماز
ا در نماز اِنت دینءِ ڈیکی — تحفۂ شبِ معراج اِنت نماز

جھلءِ لوزانءَ گون ھجّیءَ بوان و یات بکن ایت :-
نماز ۔ نجات ۔ رونق ۔ مؤمن ۔ قبول ۔ سارتی ۔ قرار ۔ روزی ۔ ڈیکی ۔ معراج

نوکین لوز ۱۳	جملہ دربرتگین لوز ۴۰۰

سبق ۱۸ء

ماہ و سال

مان سالےءَ دوازدہ ماہ اَنت۔ اسلامی دوازدہ ماہانی نام اِیش اَنت :-

مُحرّم۔ صفر۔ ربیع الاوّل۔ ربیع الاخر۔ جمادِی الاوّل جمادِی الآخر۔ رجب۔ شعبان۔ رمضان۔ شوّال۔ ذی قعدہ ذُوالحجّ۔

مُحرّم اِسلامی اوّلی ماہ اِنت۔ دہ مُحرّمءَ عاشورہءِ رُوچ گُشنت۔ مان ھمے عاشورہءِ روچءَ مئے پیرک واجہ آدم علیہ السّلامءِ توبہ قبول بوت۔ پیغمبر واجہ نوح علیہ السّلامءَ شہ طوفانءَ نجات رَسِت۔ پیغمبر واجہ ابراھیم علیہ السّلامءِ سرا آس گلزار بُوت۔ پیغمبر واجہ یوسف علیہ السّلام گون وتی تماشین پتءَ دوچار کپت۔ پیغمبر واجہ داؤد علیہ السلامءِ توبہ قبول بوت۔ پیغمبر واجہ ایوّب علیہ السلام شہ سکّی و سوریّان آزاد بوت پیغمبر واجہ یُونس علیہ السّلامءَ شہ ماھیگءِ لاپءَ دراَھت۔ پیغمبر واجہ عیسٰی علیہ السّلام مان دنیاءَ وَدی بُوت۔ مئے واجھین پیغمبرءِ نواسگ حضرت حسین علیہ السلام مان کربلاءِ پٹءَ شھید بوت۔

خدائے پاکءِ آخری نبی واجہ محمدّ صلی اللہ علیہ وسلّم دوازدہ ربیع الاوّلءَ پیدا بوتگ و مان ھمے ماہءَ دوازدہ تاریخءَ بیران بوتگ۔ ربیع الاوّل و ربیع الآخرءَ بلوچ جاڑ گُشنت۔ جمادِی الاوّل و جمادِی الآخرءَ زندی جاڑ گشنت۔ پانزدہ شعبانءَ براتءِ شپ اِنت

رجبءِ ماہءَ ہر سال مسلمان زکوٰۃ ادا کنَنت۔ زکوٰۃ مال دارانی سرا فرض انت۔ زکوٰۃءِ مال فقیر و بے وسانءَ دَیگ بیت۔ ھمے ڈولءَ مسلمان ہر سال رمضانءِ ماہءَ روچگ دارنت۔

عید الفطر یکم شوّال اِنت۔ ذُوالحجّءِ نُہ تاریخءَ حجّءِ روچ اِنت و دہ تاریخءَ مزنین عیدءِ روچ اِنت کہ آئرا قربانیءِ عید ہم گشنت۔

اسلامی ماھانءَ قمری ماہ ہم گشنت۔ قمری ماہانی حساب گون نوکءَ دارگ بیت۔ لھتین ماہانی روچ سی بنت و لھتین ماہانی روچ بیست و نُہ بنت۔

جھلءِ لوزانءَ گون ھجّیءَ بوان و یات بکن ایت:-
اسلامی - قمری - حجّ - عیدالفطر - عیدقربان
مسلمان - لھتین - حساب - ماھیگ - سکّیؑ و
سوری - قماش - دوچار - زکوٰۃ - برات - طوفان
گلزار - کربلا - شھید - نواسگ - اوّلی جارؔ -

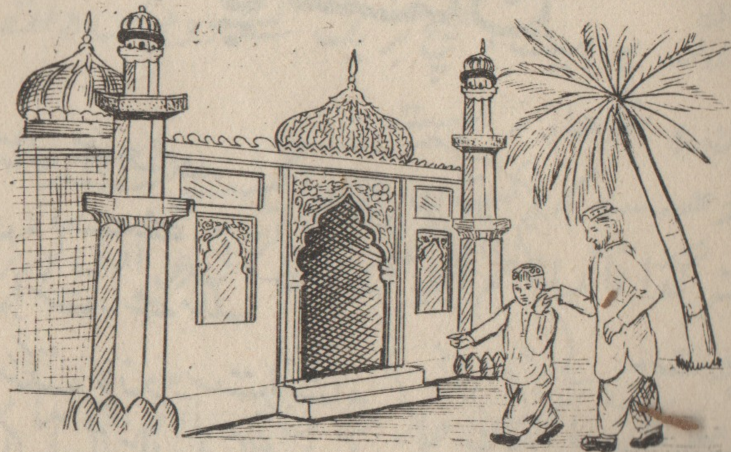
نوکین لوز ۲۲ | جُملہ در برتگین لوز ۲۲ ۴

سبق ۱۹

نیکین زھگ

حَسَن یک نیک بختین زھگے اَت. یک برے چوش بوت کہ ھمے نیک بختین زھگ مان یک بازارےءَ گوزگءَ اَت بازارءِ تہا مچّی و میڑھی سکّ باز اَت کہ اَناگاہ حَسَنءِ چمّ یک پیرمردےءِ سرا کپت اَنت. پیرمَرد اَچ چمّان شکستہ اَتْ. پیرمردءِ دستءَ یک لٹّےؑ اَتْ کہ ھمے لٹّءِ باھوٹیءَ آ ٹِکّان ٹِکّان روگ اَتْ. حسنءَ مان دلءَ ترُس پیدا بُوت کہ مبادا اے پیرمرد گون کسےءَ سرپاد مَوارت و مَکپیت. حَسَن ھما دمانءَ

پیرمردءِ گورءَ شُت و جُست اِی کُرت
حَسَن :- واجہ زانا شما کجا ئنگو روگءَ اِت
پیرمرد :- منی چُک! من مان مسیتءَ روگءَ اُوں
حَسَن :- بیا واجہ من ترا مسیتءَ بران و سرکنان
حسن پیرمردءِ دستءَ گپت و راھادگ بُوت. حسن دیمءَ دیمءَ ردگءَ اَت و پیرمرد آئیءِ پشتءَ قدم جنان اَتْ. وھدے کہ حسن و پیرمرد ھردوئیں مسیتءَ رستنت حسنءَ گشت واجہ! ایش اِنت مسیت.

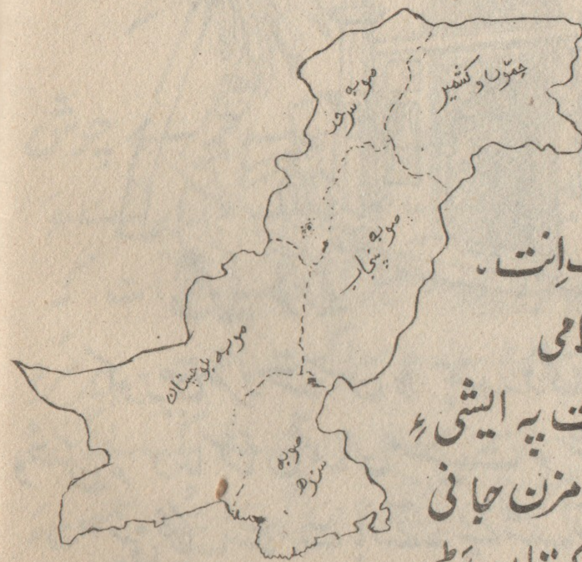
کورین مردءَ حسنءِ ھمدردیءَ سکّ باز وَش و حسنءَ دعا کنان گُمان مسیتءَ شُت،
" مِنی چُک سلامت باتے. بےشک توئے نیکین زھگ-

جهد ءِ لوزانءِ گون هجّیءَ بوان و یات بکن ایت :-
حسَن ، زهگ ، آنا گاه ، پیرمرد ۔ چمّ ، شکسته
لٹّ ، باهوٹی ، ٹِکّان ٹکّان ، ترُس ، مبادا ،
سرمَپاد ۔ دَمان ۔ جُست ۔ زانا ۔ کُجائگو ۔
مسیت ۔ قدم ۔

نوکین لوز ١٩	جمله دربُرتگین لوز ٤٤١

سبق ءِ ٢٠ -

پاکستان

پاکستان مئے وطن اِنت ، اے مئے ملک اِنت ۔ مئے ملک مارا سکّ باز دوست اِنت ۔ مئے ملک پاکستان اسلامی زندمانیءِ نشان اِنت په ایشیءِ جوڑ کنگءَ مسلمانان مزن جانی و مالی قربانی داتگ ۔ پاکستان اڈ کنگءِ مراد ایش انت که اِدءِ مسلمان دین اسلامءِ پیرءِ داتگین زه بند و دستورءِ رهءَ و تی زندمانیءِ گوازینت ، کلمهءِ حقءَ را برز و بالاکنگءِ واسطه کوشست بکننت ، و مدام شه خُداءَ بتُرسنت ۔ نماز ، روچگ و ایندگه نیکین کارانءَ سرانجام بدینت ۔

ھمے ڈولءَ پاکستانءِ مراد ایش اِنت که مسلمانانی تها وَتْ مان وَتءَ دوزواهی ، همدردی و تُپاکیءِ جوزه پیدا به بیت ۔ آچ وتءَ مسترین مردمءِ ادب و لحاظ کنگ به بیت ، و گون خوردین کسان مهر و محبتءِ تب دارگ به بیت ، هیچ بریک کسے دومی کسءِ نقصان یا تاوانءِ شوهازءَ مبیت ۔

وهدے که پاکستان ۱۴ ار اگست ۱۹۴۷ءَ قائم بوت ته گڈا قائدِ اعظم محمد علی جناح آئیءِ اوّلی گورنر جنرل مکرّم بوت ۔

مئے ملک پاکستان چار جتا جتائیں علاقه آنی تها بهرو بانگ اِنت که هر یک علاقهئےءَ را صوبه گُشْنت ، چارین صوبه آنی نام ایش انت :-

١ - پنجابءِ صوبه ٢ - سندھءِ صوبه ، ٣ - سرحدءِ صوبه
۴ - بلوچستانءِ صوبه -

آزاد کشمیر هم گون پاکستانءَ آوار اِنت - خدا بکننت که

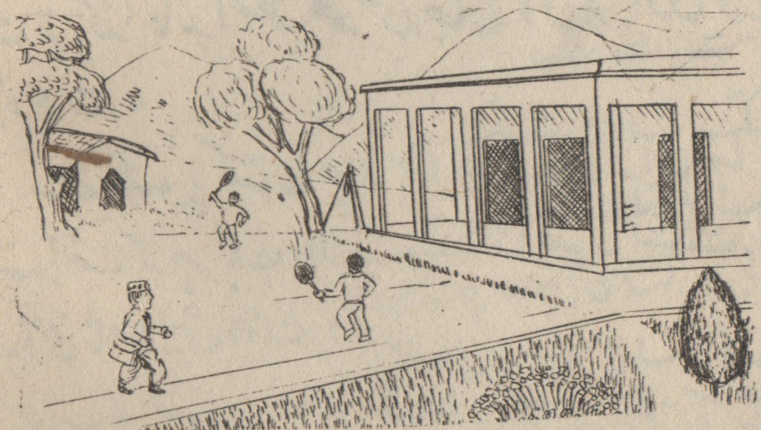
زور گپتگین کشمیر ہم اَچ گورانی غلامیءَ آزات بہ بیت

جھلءَ لوزانءَ گوانءِ ھجّیءَ بوان و یات بکن ایت:
وطن - ملک - دستور - صُوبہ - پنجاب - سندھ
سرحد - بلوچستان - زند - جانی - مالی - غلامی
کشمیر - گورانی - آوار -

نوکین لوز ۱۵	جملہ دربرتگین لوز ۲۵۶

سبق ۲۱

مئے مدرسہ

آ بچار دیما مئے مدرسہ اِنت - مان مدرسہءَ ما سبق وانین - مدرسہءَ مزن مزنین اُتاک ہستاَنت ہر یک

اُتاکءَ تہا جاگہے ٹاٹ و قالی و جاگہے تگر دچیر گیجگ بوتگ انت تانکہ زھگ آیانی سرا بنداَنت و وتی سبقانءَ بوان اَنت اُتاکانی تہا قرآنی سورۃ و آیتانی عکس درنجگ بوتگ انت زھگ اِے سورۃ و قرآنی آیتانءَ وان انت و ایشانءَ سرزبانی زیّت کن اَنت

مان مدرسہءَ یک پراھیں میدانے ہم ہست انت - میدانءَ تہا مالیب و گوازی کنین -

میدانءَ یک کرّےءَ یک پینگوئے ہست اِنت پینگوءِ تہا ما شیکو ورین میدانءِ تہا برے بول و برے ما ٹلّان گوزیءَ گوازی ہم کنین -

مئے مدرسہءَ یک باغے ہم مان اِنت - یک کنڈےءَ پلّانی نہال اَنت ، اِدءَ ھمک رنگءِ ٹیلّ ہست اَنت ، مان میدانءَ سبزین کاہ ہم رُستگ اَنت - وھدے کہ روچءِ گرمی مارا بے وس گنت تہ گڈّا مچّانی سایگءِ چیرا ماوتی ساہءَ برین -

مان مدرسہءَ استاذ مارا درس دنت اگن درس مارا یات بیت تہ استاذ مارا شاباشی دنت - مئے استاذ مئے سراسک باز مہربان اِنت آیک جوانین مردم ایت و ما ہر وھد آئیءِ ادبءَ کنین و پیش سلام بیٹیں -

جھل ءِ لوزان ءَ گون ھجّی ءَ بوان و یات بکن ایت:-
مدرسہ - درنجگ - نہال - کِرّ - کنڈ - پنّیگو - شیکو - شاباشی - پیش سلام - درس - استاد - مچّانی - ساہ - کاہ - سبزین - سایگ - آیات - سورۃ قرآنی - توپ - ٹلّان گوزی

نوکین لوز ۲۳	جملہ دربرتگین لوز ۴۷۹

سبق ۲۲

دُرّین گُفتار

○ ہرکس خدائے پاک ءِ رضاءِ شوھاز ءَ بیت و آئی ءِ حکمانی پدءَ وتی زندءَ گوازین اِیت تہ گڈّا آئرا خدا مان دوئین جہانان سوب و فتح دنت۔

○ ہرکس اللہ ءِ دُرّین پیغمبر ءِ سرا یک برے دُرُود بوان ایت تہ گڈّا اللہ و ملائکہ آئی ءِ سرا دہ برہ رحمت دیم دَیَنت۔

○ عالم ءِ گِندگ ءَ روگ ءِ ثواب نبیّ ءِ گِندگ ءِ کِساس ءَ ثواب دار یت گون عالم ءَ نِندگ و دیوان کنگ گون

نبی ءَ نِندگ و دیوان کنگ ءِ کِساس ءَ ثواب داریت۔

○ مِسواک ءِ کارمرزی دپ ءِ پاکی اِنت و رحمان ءِ رضاءِ سَوُبْ اِنت۔

○ جمعہ ءِ روچ ءِ نماز ءِ اجر و ثواب شہ دنیا و دنیاءِ تہی توامین چیزان شرتر و بہتر اِنت۔

○ خدائے پاک ءِ گوُرءَ روچگ داروک ءِ دَپ ءِ بو شہ مِسک ءَ زیات خوشبو دار اِنت۔

○ ہر چیزءَ را زکوٰۃ پہ بیت و بدن ءِ زکوٰۃ روچگ دارگ اِنت

○ چار روچ ءِ ماھکانی و بدا نکّارین شپ انت

○ نماز دین ءِ مِنگ اِنت۔ کسے ءَ نماز ءَ را قائم داشت آئی ءَ وتی دین ءَ قائم داشت و کسے ءَ نماز ءَ را ترک داث، آئی ءَ وتی دین ءِ بنیات ءَ را اوَل گوُج کرُت

○ پہ ھمک چیزءَ نشان ہست اِنت و ایمان ءِ نشان نماز ءِ قائم دارگ اِنت۔

○ ہرکس وتی مات و پت ءَ آزار کنت بہشت ءِ بُو اِی ہم نہ رسیت۔

○ گون وتی مات و پت ءَ نیکی و شرّی بکن اِت تانکہ

شمے چُک گوں شما شری و نیکی بکن اَنت۔

○ دروغ روزی ءِ برکت ءَ بارت

○ جنّت لوٹے تہ وتی مات ءِ حذمت ءَ بکن پرچاکہ جنت مات ءِ قدمانی چیرءَ اِنت۔

جھلئیں لوزان ءَ گوں ھجّی ءَ بوان و یات بکن اِیت:۔
دُرُود۔ ملائکہ۔ رحمت۔ عالِم۔ اجر۔ ثواب۔
دیوان۔ کِساس۔ مسواک۔ زکوٰۃ۔ مِنّک۔ ترک۔
بنیات۔ حذمت۔ تہارین۔ ماھکانی۔ بہشت۔
مسک۔

نوکین لوز ۱۸ — جملہ دربرتگین لوز ۴۹۷۰

سبق ۲۳

بختاوَر

جلال وتی مات و پت ءِ یکّین چُک اِنت۔ اِے بختاورین چُک صُبح ءَ ماھلاّ شہ واب ءَ پاد کیئت شہ لانک بوج و دگہ ضروری کاران وتی گٹ ءَ گُشاد کنت۔ زُوت زُوت

مان مسیت ءَ رَوت و فجر ءِ نماز ءَ امام ءِ پُشت ءَ وانیت اچ نماز ءَ رَند قرآن شریف ءَ دیم ءَ کُنت و یک جُزءِ یا نیم جُزء ءِ تلاوت کنت۔ چرائی ءَ پد آوتی لوگ ءَ رَوت و نہاری کنت۔ نان ءِ نیم دوھیک و یک تاسے شِیر جلال ہر روچ صبح ءَ نہاری ءِ وھد ءَ وارت۔ دان روچ ءِ ساعت یک ءَ جلال مان مدرسہ ءَ وانیت ساعت یک ءَ وھدیکہ مدرسہ بند بیت آوتی لوگ ءَ کیت و سُبارگ کنت۔ سُبارگ ءَ رَند جلال در نماز گریت و مسیت ءَ پہ ظہر ءِ نماز ءَ وانگ ءَ رَوت۔ اَچ آئی ءَ پد آیک کلاکے وَپسیت، وَپسگ ءَ رَند جلال پاد کیئت و وتی سبقان ءَ شرّی ءِ سرا یات کنت وھدیکہ عصر ءِ بانگ ءِ توار مان جلال ءِ گوشان کپیت آپدا نماز ءِ تیّاری ءَ کُنت۔ مسیت ءَ روت و امام ءِ پُشت ءَ عصر ءِ نماز ءَ ادا کنت۔ عصر و مغرب ءِ میانجی ءَ جلال برے برے وتی لوگ ءِ کاران ءَ دل گوش کنت و شہ بازار ءَ ازباب و دگہ وَرْدَنی چیزان ءَ حرید کنت و مان لوگ ءَ سرِاش گنت۔ و برے برے آ مدرسہ ءِ لیب جاہ ءَ روت و گون وتی ہم سبقان لیب و گوازی کنت۔

مغرب ءِ نمازءَ پدَ جلال ماں وَتی لوگ ءَ کیئت و
لوگ ءِ دگہ کسانیں کارچلو پگان ءَ کنت و رَندءَ شام
وَارُت۔ اَچ شام ءَ رَند آ وتی کتابان ءَ دیم ءَ کنت و
اسکول ءِ پَشت کپتگیں کاران ءَ توام کنت۔ عشاء ءِ نمازءَ
وانگءَ پدَ آ وتی اتاک ءَ رَوت و سرءَ ایر کنت و وپسیت
بلے شہ وپسگ ءَ پیش آ پہ وتی دپ و دنتانانی پلگاری ءِ
خاطرءَ مِسواک جنُت دپ و دنتانانی پلگاری جوانیں
جبر ایت۔

جلال ءِ چیرے شرّین ھیل و عادتان آئیءِ مات
و پت، کس و وارث، مزن و کسان ہر یکی آئرا دوست
داریت۔ ہمیشی ءَ ہر کس آئرا بَجّتا ور گشیت۔ خدا
ہر کس ءَ چو جلال ءَ نیک و بختاوریں اولاد بدنت۔

جھل ءِ لوزان ءَ گوں ھچّی ءَ بوان و زیپت بکن ایت:-
صُحب۔ ماھلّا۔ لانک بُوج۔ فجر۔ ظہر۔ عصر۔
مغرب۔ عِشاء۔ سُبارگ۔ نہاری۔ شام۔ ھیک۔
شِیر۔ امام۔ بانگ۔ قرآن شریف۔ تلاوت۔ جزء
نیم جُزء۔ ساعت۔ کلاک۔ دل گوش۔ ھیل و عادت۔
اولاد۔ وارث۔

توکین لوز ۲۷	جملہ درپرتگین لوز ۵۲۴

بتل و متال

○ خدا ایکّ و محمدّ برحق اِنت۔
○ وائے وطن ءِ ھُشکیں دار
○ دُور سَریں کور ءَ مدار۔ نوک گیسگ ءِ وام ءَ مزُور
○ حالّ حالّ آپ ءِ سر۔
○ کور سیبج رزانے نہ اِنت۔ زامات ہزمے نہ اِنُت۔
○ کار نہ اِنت گوارہ وکین کوانٹانی۔ یاران جُنگیں لیٹر و کشنت
○ ھور نہ گوارانت بلے ساچان اِش وشّ اَنت۔
○ پاگ و پڑکہ و پُچّی۔ ھُشکین مَلگ و ھچّی۔
○ ھورین دیز نہ گِرِیدنیت۔
○ دُزّءِ مات تا کدءَ پیگ بچیت۔
○ بُوتگین کارءَ کس مجنت جاک ءَ۔ ہنچُش کہ روغن
○ رِتکگنت مان حاک ءَ
○ داتگیں دادانی پدءَ نامرد جنت
○ چاپ گوں یک دست ءَ توار نہ کنت۔
○ وپتگیں مرد ءِ میش نر کاریت۔

جھل ءِ لوزان گون ھجّیءَ بوان وزیت بکن ایت :-
برحق - ھشکین - میش - و پتگین - کیسگ - کوسج
رزان - زامات - ہزم - کوارّوک - کوانٹ - دُزّ -
حالّ - جُھنگ - لیڑو - ساچان - دیز - پیگ -
پاگ - پڑکّہ - جاک - حاک - داد - نامرد - ملگ
روغن -

نوکین لوز ۲۶ — جملہ دربرتگین لوز ۵۰۵

فرھنگ بزان لوزانی معنیٰ مان اردوءَ

بلوچی	اردو	بلوچی	اردو
سبق ۱			
وسپ	وصف ۔ تعریف	گوک	بیل/گائے
اڈ کنگ	بنانا	ڈوک	پتھر
ھمگ	ہرایک	گار	گُم
درشان	اظہار	جار	اعلان
سبق ۲		سبق ۳	
سوت ۔ سیت	نفع	شادو	بندر
سُور	شادی	روان	جاتاہوں

بلوچی	اردو	بلوچی	اردو
وراں	کھاتاہوں	حُلّ	قابین
دیاں	دیتاہوں	پُورِلنگ	داغ دار
کارچ	چھری	سبق ۷	
کِشک	راستہ	حدیرہ	قُبّہ
سبق ۴		بَرَوَزد	ثمرہ ۔ پھل
وَرنا	جوان	دولتی	سرکاری
کُوپگ	کندھا	کارمرزکنگ	استعمال کرنا
چوٹگ	کوٹا	رندگیری	پیروی
ساٹگ	اچھی طرح کھلانا پلانا	سبق ۸	
ٹُپوک	لوٹنے والا	کانپول	کھوپری
گِروک	پکڑنے والا	چانبول	بڑا لقمہ
رٹوگ	رٹنے والا	سَرم ساد	رسّی
کُنٹگ	کانٹا	سالونک	دُولہا
رینگ	بڑبڑانا	ڈول دار	مزیّن
سپٹگ	تڑپنا/دولتی جھاڑنا	پیسّر	پہلے
زانگ	جاننا	سبق ۹	
تَلوسگ	تڑپ	ناراحتی	بیماری
سپاہ	زینت ۔ رونق	دوزواھی	ہمدردی
سبق ۶		کم سَرّدری	نالائقی ۔ نادانی
بانور	دُلہن	نادراھی	بیماری

بلوچی	اردو	بلوچی	اردو	بلوچی	اردو	بلوچی	اردو
بنبشتانک	تحریر - مضمون	پوریات گر	مزدور	باھوٹی ءَ	سہارا	وانگ	پڑھنا
جُوان	اچھا	جاہ منند	مقیم	سرپاد	ٹھوکر	سُپارگ	دوپہر کا کھانا
سبق ۱۱		سبق ۱۵		رُوءَ	مطابق	لیب و گوازی	کھیل کود
بان	مکان	روچ	سورج	تُپاکی	اتحاد	وپسگ	سونا
دِرچک	درخت	سبق ۱۶		جَوزہ	جذبہ	کارچلوپگ	چھوٹے مو
مُچ	کھجور کا درخت	تُرندی ءَ	تیزی سے	جِتا جِتا	الگ الگ	سبق ۲۴	
وش نود	خوشحال	برانزان	کِرنین	گوَر	بنیا	کوسیج	کدو
بُندر	اصل	شوھاز	تلاش	سبق ۲۱		حال	منزل - پڑاؤ
گوات	ہوا	جنگان	پرندوں	تنگِرد	چٹائی	گوانٹ	اونٹ کا بچہ
سبق ۱۲		تاکان	پتوں	دِرنجگ	لٹکاتا	بار	بوجھ
سروسوج	ہدایت	سائیگانی	سایوں کے	پینگو	جھولا	لیٹرو	اونٹ
پلگاری	ستھراپن	لوگ	گھر	پراھین	کشادہ	پیگ	چربی
پچ کنگ	کھول دینا	روتاپ	دھوپ	کِر	کنارہ - طرف	توار	آواز
دور دیگ	پھینکنا	ماھلاں	سویرے	ساہ	نفس - جان	بتل	ضرب المثل
سک	بہت	ننگار کنت	ہل چلاتا ہے	سبق ۲۲		ڈیکی	پایہ
رکینگ	چھڑانا	ڈگار	کھیت	کساس	بقدر - انداز	دیگ	ہانڈی
سبق ۱۳		نہال	پودا	روچگ	روزہ	گوازی	کھیل
سرمچار	بہادر	ہوش	خوشہ	تھارین	تاریک	میش	دُنبہ
دَر رَو	نکل جاؤ	سبق ۱۸		مِنگ	ستون	ماہکانی	چاندنی رات
سبق ۱۴		قماش	بوڑھا/بزرگ	سبق ۲۳		کور	ندی
آناک	کمرہ	مچھی و بڑھی	مجمع جمگھٹ	لانک بوج	رفع حاجت	گوارگ	اونٹ کے بچے کی چیخ
روپگ	جھاڑو	شکستہ	معذور - نابینا	نہاری	ناشتہ		